

Czynniki ryzyka i sygnały zachowań prowadzących do samookaleczeń i samobójstw

Monika Szewczuk-Bogusławska

Katedra i Klinika Psychiatrii UM we Wrocławiu

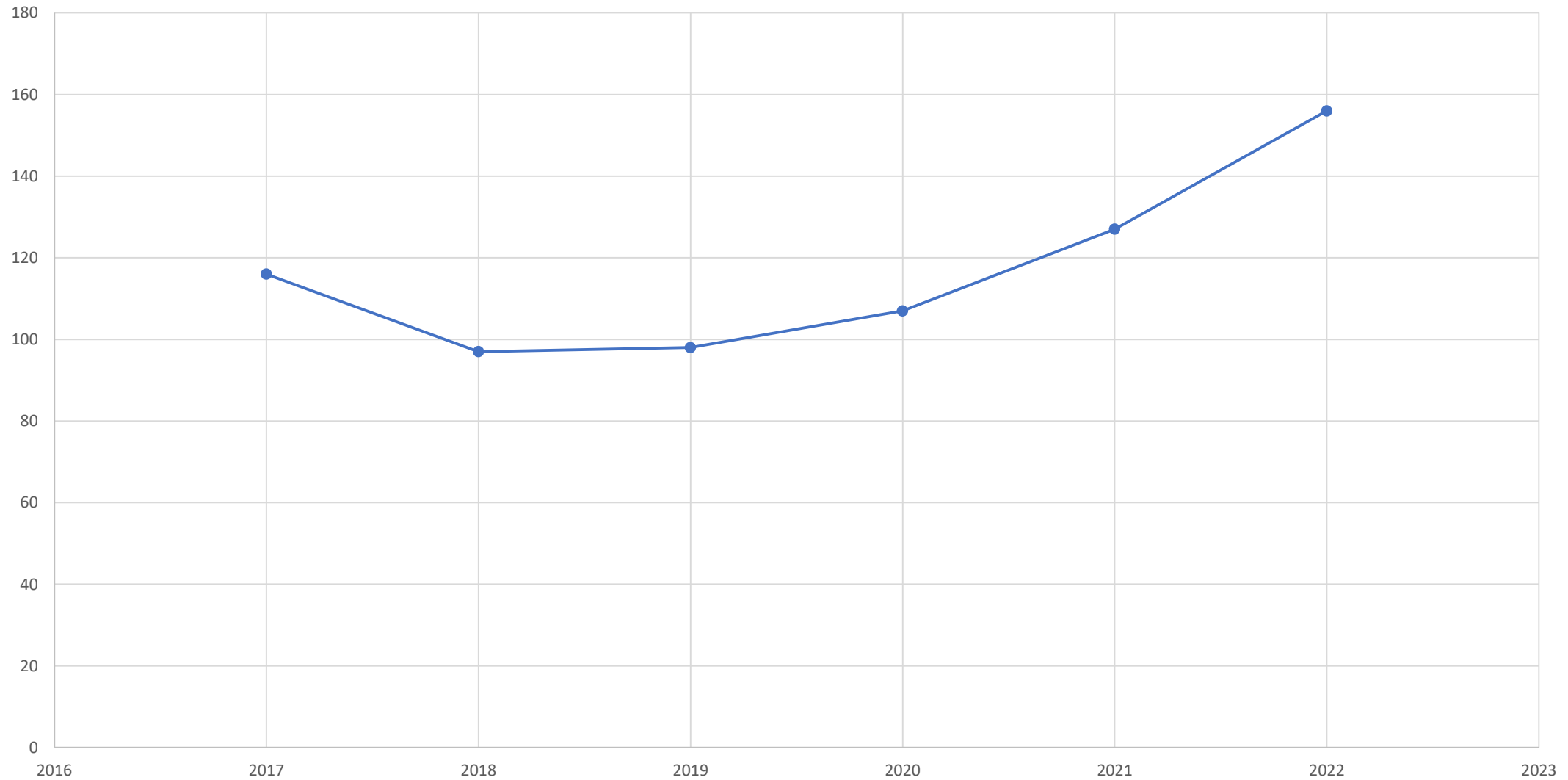

„Suicide is a leading cause of death among young people in the US”

Leading Causes of Death in the United States (2016)								
Data Courtesy of CDC								
	Select Age Groups							
Rank	10-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	All Ages
1	Unintentional Injury 847	Unintentional Injury 13,895	Unintentional Injury 23,984	Unintentional Injury 20,975	Malignant Neoplasms 41,291	Malignant Neoplasms 116,364	Heart Disease 507,118	Heart Disease 635,260
2	Suicide 436	Suicide 5,723	Suicide 7,366	Malignant Neoplasms 10,903	Heart Disease 34,027	Heart Disease 78,610	Malignant Neoplasms 422,927	Malignant Neoplasms 598,038
3	Malignant Neoplasms 431	Homicide 5,172	Homicide 5,376	Heart Disease 10,477	Unintentional Injury 23,377	Unintentional Injury 21,860	CLRD 131,002	Unintentional Injury 161,374
4	Homicide 147	Malignant Neoplasms 1,431	Malignant Neoplasms 3,791	Suicide 7,030	Suicide 8,437	CLRD 17,810	Cerebro-vascular 121,630	CLRD 154,596
5	Congenital Anomalies 146	Heart Disease 949	Heart Disease 3,445	Homicide 3,369	Liver Disease 8,364	Diabetes Mellitus 14,251	Alzheimer's Disease 114,883	Cerebro-vascular 142,142

https://www.nimh.nih.gov/health/statistics/images/suicide_leading_cause_of_death_155160_2.png

Samobójstwa wśród dzieci i młodzieży 2017-2022 w Polsce – KG Policji

Samouszkodzenia - epidemiologia

- **Okolo 22 % adolescentów**
- **Ponad 40% pacjentów hospitalizowanych psychiatrycznie**
- **ok . 18,7 % młodych dorosłych**

Zachowania akceptowane społecznie
(tatuowanie, piercing, rytuały religijne) nie są
zaliczane do samouszkodzeń

<https://www.mirror.co.uk/news/world-news/>

Samouszkodzenia (samookaleczenia)

METODY

- Cięcie
- Przypalanie
- Wydrapywanie
- Nakłuwanie skóry
- Wrywanie włosów
- Gryzienie
- Uderzanie głową lub kończynami
- Spożywanie substancji toksycznych
- Kastracja

Nowe metody

<https://www.mummyspages.ie/parents-warned-to-be-vigilant-after-eraser-challenge-sparks-safety-fears>

<https://polki.pl/magazyn/o-tym-sie-mowi,co-to-jest-dezodorant-challenge-zdjecia-skutkow-zabawy-w-dezodorant-challenge,10428050,artykul.html>

<https://www.kcrg.com/content/news/Salt-and-ice-challenge-leaves-lowans-with-severe-burns--504847271.html>

Samouszkodzenia - intencja

Samouszkodzenia
niesamobójcze

Samouszkodzenia o niejasnej
intencji

Samouszkodzenia z
intencją samobójczą –
próba samobójcza

Dlaczego ranią swoje ciało? Cele/funkcje samouszkodzeń niesamobójczych

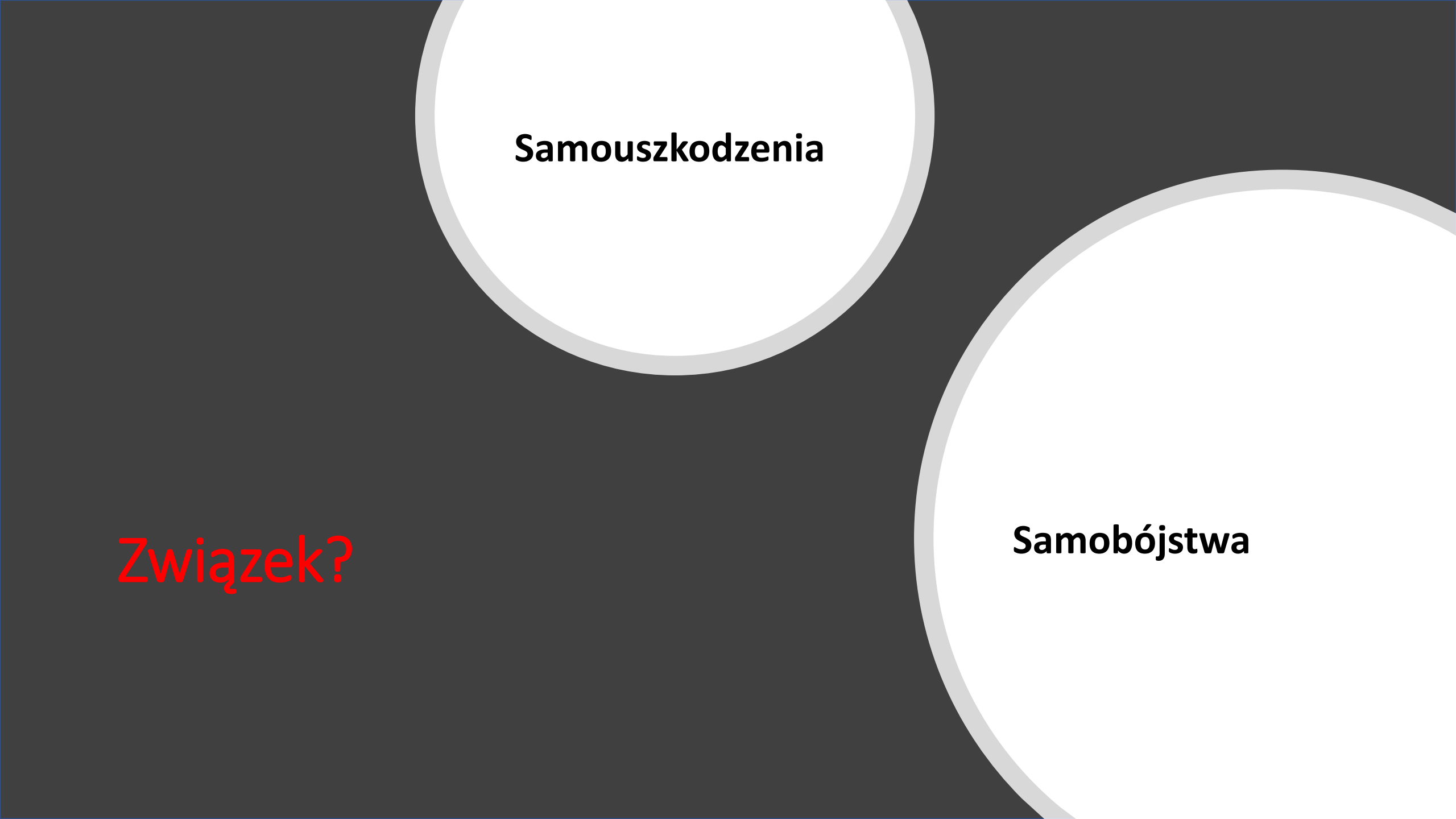
- Redukcja negatywnych stanów emocjonalnych
- Wygenerowanie pozytywnego stanu emocjonalnego
- Uzyskanie poprawy w problemach interpersonalnych

Samouszkodzenia –
grupy ryzyka

Płeć

Wiek

**Zaburzenia
psychiczne**

Samouszkodzenia

Samobójstwa

Związek?

Samookaleczenia jako czynnik ryzyka prób samobójczych

1. Częstotliwość , przewlekły charakter
2. Współwystępujące objawy depresyjne
(bez współwystępującego epizodu
depresyjnego)
3. Funkcje: zapobieganie samobójstwu
oraz przerywanie stanu
dysocjacji/odzyskiwanie uczuć

- generuję w sobie ból, by przerwać poczucie odrętwienia
- staram się poczuć cokolwiek (w przeciwieństwie do niczego), nawet jeśli jest to fizyczny ból
- upewniam się, że nadal żyję, kiedy nie czuję się prawdziwa/y

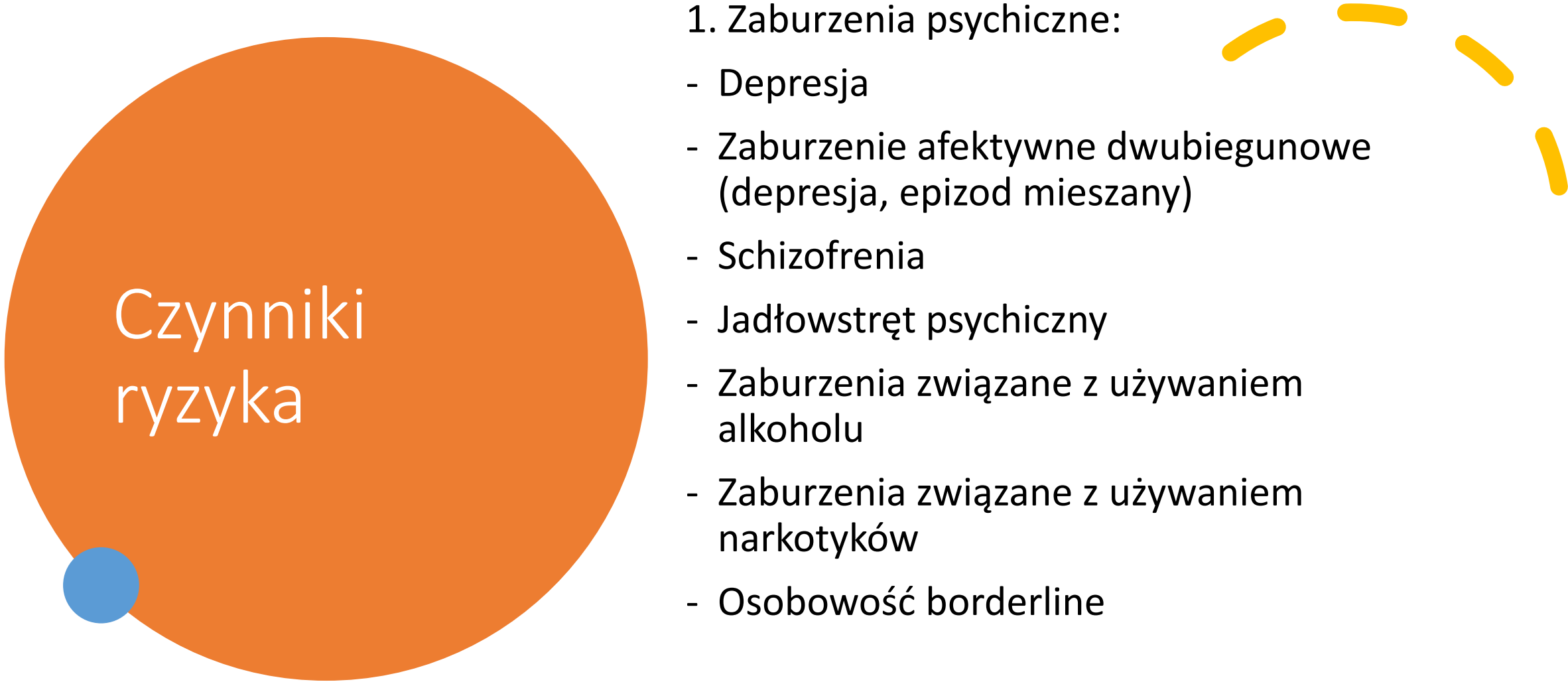
- powstrzymuję się przed popełnieniem samobójstwa
- odpowiadam w ten sposób na myśli samobójcze, bez aktualnego zamiaru popełnienia samobójstwa
- powstrzymuję myśli samobójcze

Czynniki ryzyka samobójstwa

Zaburzenia psychiczne/ aktualny
stan psychiczny

Choroby somatyczne

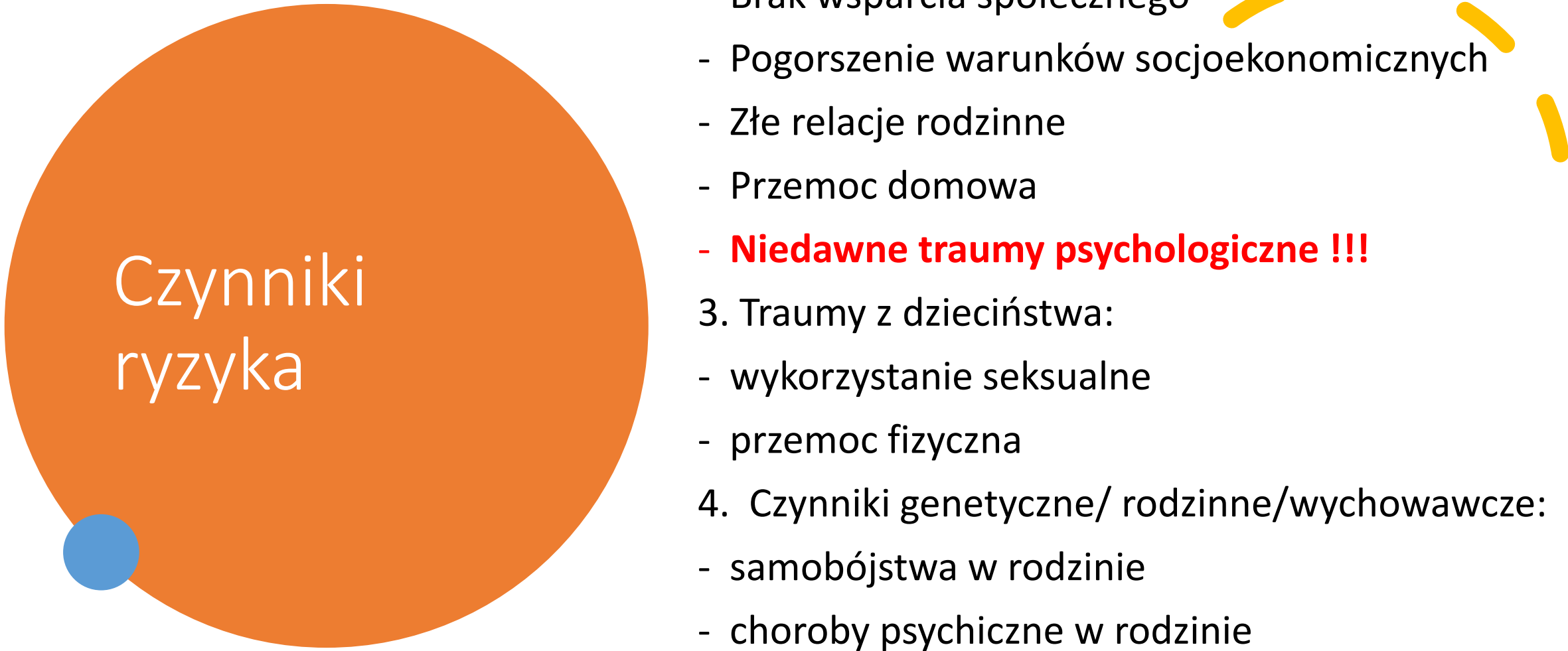
Czynniki społeczne/
wychowawcze/relacyjne/traumy

Czynniki ryzyka

1. Zaburzenia psychiczne:

- Depresja
- Zaburzenie afektywne dwubiegunowe (depresja, epizod mieszany)
- Schizofrenia
- Jadłowstręt psychiczny
- Zaburzenia związane z używaniem alkoholu
- Zaburzenia związane z używaniem narkotyków
- Osobowość borderline

Czynniki ryzyka

2. Czynniki psychospołeczne:

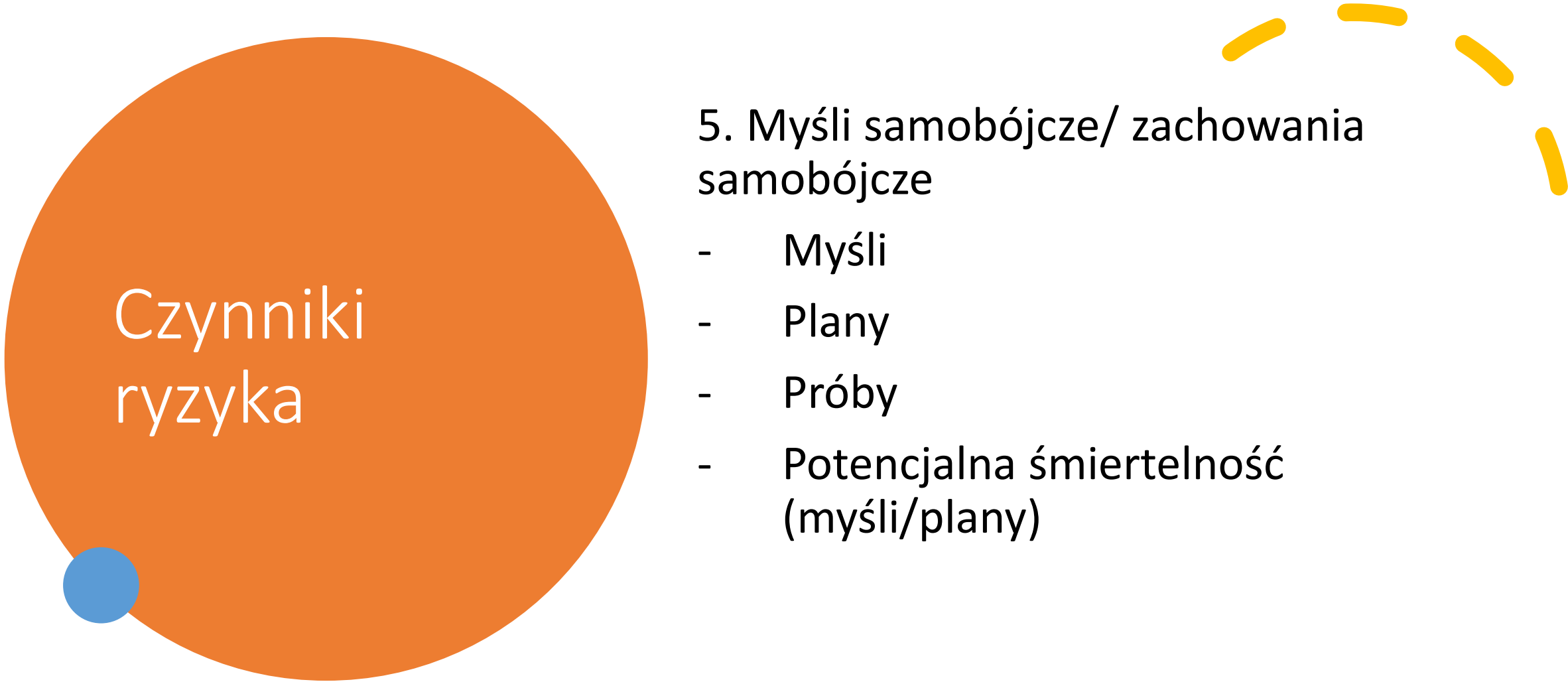
- Brak wsparcia społecznego
- Pogorszenie warunków socjoekonomicznych
- Złe relacje rodzinne
- Przemoc domowa
- **Niedawne traумы psychologiczne !!!**

3. Traумы z dzieciństwa:

- wykorzystanie seksualne
- przemoc fizyczna

4. Czynniki genetyczne/ rodzinne/wychowawcze:

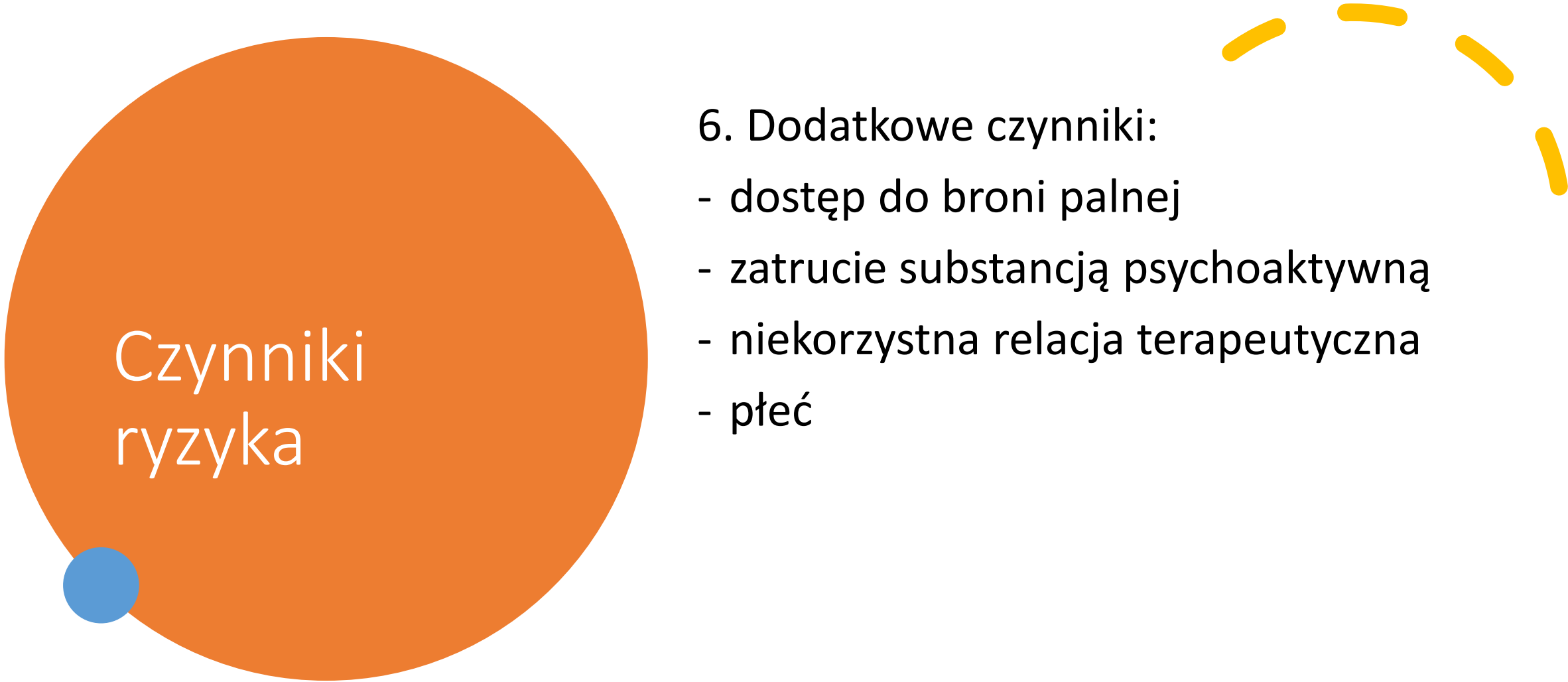
- samobójstwa w rodzinie
- choroby psychiczne w rodzinie

Czynniki ryzyka

5. Myśli samobójcze/ zachowania samobójcze

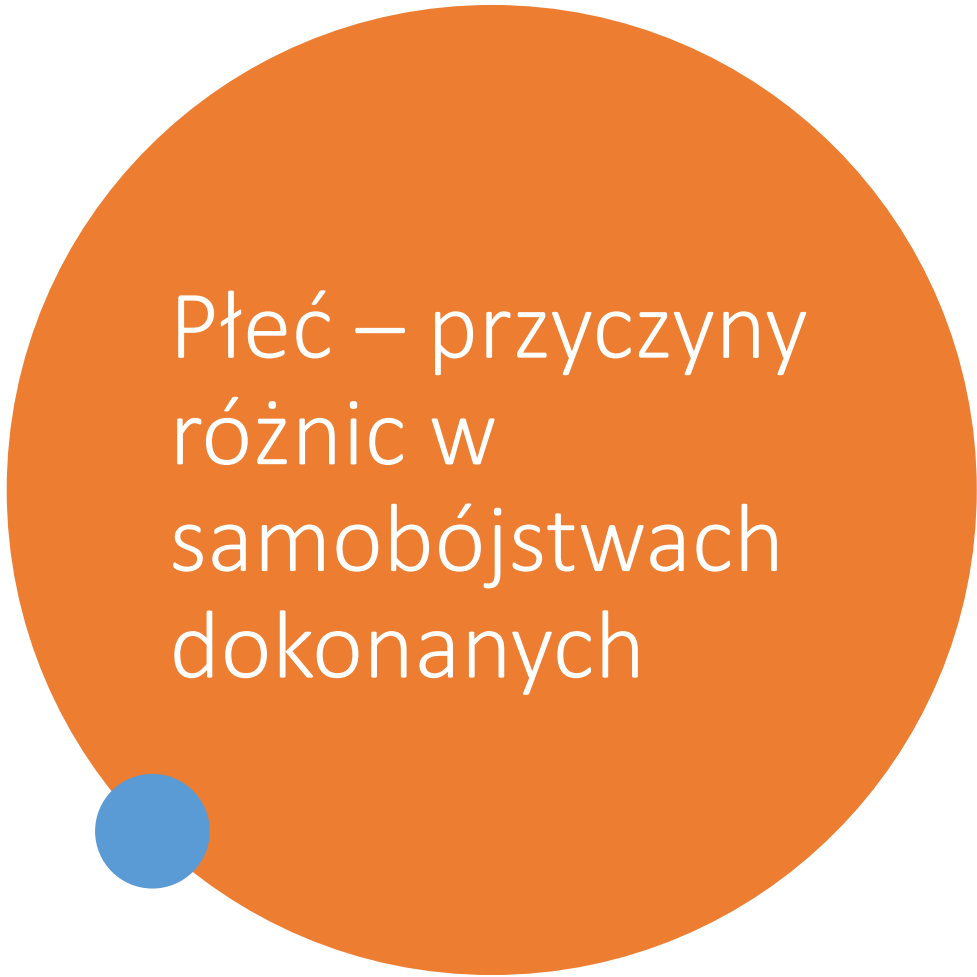
- Myśli
- Plany
- Próby
- Potencjalna śmiertelność (myśli/plany)

Czynniki ryzyka

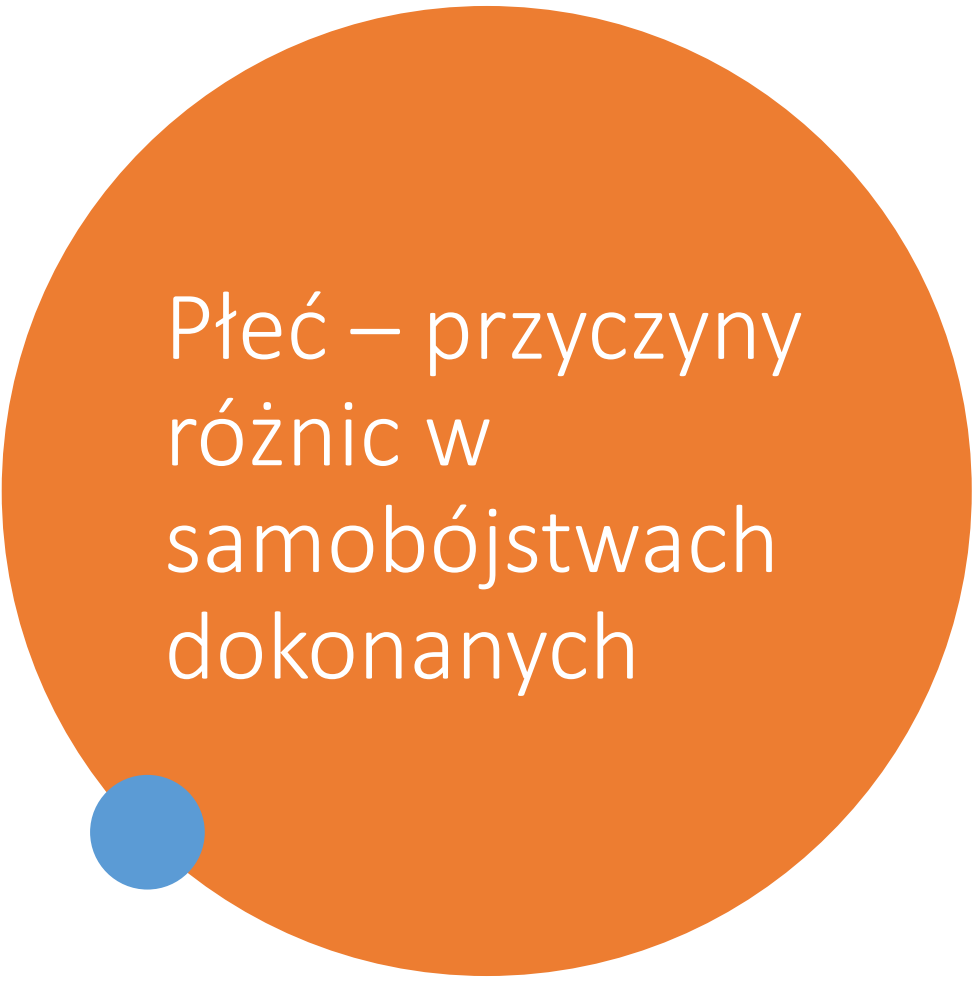
6. Dodatkowe czynniki:

- dostęp do broni palnej
- zatrucie substancją psychoaktywną
- niekorzystna relacja terapeutyczna
- płeć

Płeć – przyczyny
różnic w
samobójstwach
dokonanych

- Mężczyźni rzadziej szukają pomocy
- Nie przyznają się do ciężkich objawów
- Mniejsza akceptacja leczenia
- Większa częstotliwość uzależnień

Płeć – przyczyny
różnic w
samobójstwach
dokonanych

- Kobiety – większe wsparcie społeczne
- Mniejsza impulsywność
- Metody – obarczone mniejszym ryzykiem zgonu
 - częściej depresja
 - częściej przemoc fizyczna i seksualna w dzieciństwie

Dlaczego szkoła jest kluczowa?

edukacja w szkole i w domu ok. 8-12 godzin

<https://www.portalswiatowy.pl/analizy-i-interpretacje/szkola-niepubliczna-o-uprawnieniach-publicznej-staje-sie-szkola-niepubliczna-jakie-zmiany-nalezy-wprowadzic-17127>

relacje rówieśnicze z osobami ze szkoły ok. 2-6 godzin

<https://www.salon24.pl/u/rk1/1111656,dobre-wiadomosci-dla-prawicy-cbos>

Rola środowiska szkolnego

- ZAUWAŻYĆ SYGNAŁY

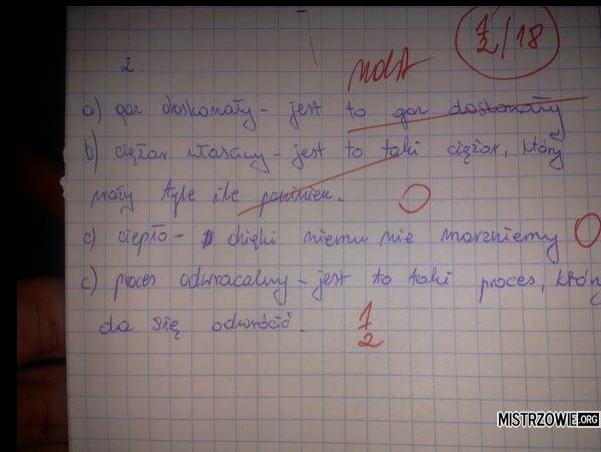
- ZAREAGOWAĆ – WSPARCIE!

<https://www.gazeta.pl/zdrowie-i-uroda/radzenie-sobie-z-depresja-i-samotnoscia>

<https://mistrzowie.org/488225>

<https://mistrzowie.org/488225>

SYGNAŁY – ZMIANA!!!

<https://pl.dreamstime.com/zbiory-wideo-wspieraj%C4%85cy-nauczyciel-video58878367>

<https://poznajpana.pl/wsparcie/>

<https://przedszkole108.edu.wroclaw.pl/?p=3190>

Dokąd zmierzamy?

